

**Enquête bij de federale overheidsdiensten,
partners van het Rijksarchief (2010)**

RAPPORT

januari 2011

Toezicht, advisering en coördinatie van verwerving en selectie/
PublieksObservatorium van de Federale Wetenschapsinstellingen
Publieksobservatorium@natuurwetenschappen.be

Inhoudstafel

1. Introductie – Doelstellingen van de enquête.....	p.3
2. Methodologie	p.4
3. Resultaten.....	p.5
3.1. Aantal respondenten.....	p.5
3.2. Bekendheid van het Rijksarchief.....	p.7
3.3. Contact met het Rijksarchief.....	p.8
3.4. Contact met andere informatiebronnen.....	p.14
3.5. Verwachtingen tav het Rijksarchief.....	p.15
3.6. Verbetering van het online aanbod.....	p.17
3.7. Opmerkingen/suggesties	p.18
4. Samenvatting.....	p.19
Bijlage : de Nederlandstalige vragenlijst.....	p.20

1. Introductie en doelstellingen van de enquête

Het Algemeen Rijksarchief en de Rijksarchieven in de Provinciën (afgekort: het Rijksarchief) zijn Federale Wetenschapsinstellingen die deel uitmaken van de Federale Dienst van het Wetenschapsbeleid. Deze instelling omvat het Algemeen Rijksarchief in Brussel en 17 Rijksarchieven verspreid over het land.

Het Rijksarchief is –na selectie- bevoegd voor de verwerving en bewaring van archieven, met een ouderdom van ten minste 30 jaar oud, afkomstig van rechtshoven en rechtbanken, openbare diensten, notarissen, alsook van private organisaties en personen (bedrijven, politieke figuren, verenigingen en organisaties, invloedrijke families, etc.). Zij waakt erover dat de overdracht van openbare archieven volgens archivistische normen gebeurt.

Zowel het ter beschikking stellen van deze archivalische documenten als het garanderen van de nodige vertrouwelijkheid van sommige van deze documenten behoort tot de kerntaken van de instelling. Daarnaast, is het Rijksarchief belast met het beheer en de bewaring van archieven zodat de duurzaamheid, de authenticiteit, de integriteit, de classering, de toegankelijkheid en de leesbaarheid van de informatie die ze bevatten, gegarandeerd blijven gedurende hun levensduur.

De Rijksarchivaris-Generaal (de Directeur-Generaal van het Rijksarchief) controleert of de vernietiging van de archieven in het bezit van de openbare diensten, gebeurt overeenkomstig de wet van 24 juni 1955 en gewijzigd door de wet van 6 mei 2009 voor wat betreft de rubriek “diverse bepalingen”. Dit betekent concreet, dat geen enkel archiefdocument in deze openbare diensten mag vernietigd worden zonder de uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming van de Archivaris-generaal of van zijn afgevaardigden. Dit toezicht moet voorkomen dat documenten met een potentiële historische of wetenschappelijke waarde op ongecontroleerde manier zouden verdwijnen. Daarnaast moet dit toezicht ook bijdragen tot een wetenschappelijk onderbouwde manier van archiefselectie.

De Rijksarchivaris-Generaal of zijn vertegenwoordigers voeren inspecties uit bij de openbare diensten. Hun vaststellingen en de eventuele aanbevelingen ter verbetering van het beheer en de bewaring van het archief worden in een rapport vastgelegd. Deze rapporten worden vervolgens aan de betreffende openbare diensten overgemaakt en kunnen op basis van een beslissing van de Rijksarchivaris-generaal ook gepubliceerd worden. De Rijksarchivaris-Generaal of zijn afgevaardigden vaardigen richtlijnen, aanbevelingen of adviezen uit bestemd voor de openbare diensten om deze te ondersteunen in het beheer, de classering, de toegankelijkheid en de bewaring van hun archieven. Deze richtlijnen, aanbevelingen en adviezen worden verspreid en publiek bekend gemaakt. Op voorstel van de Rijksarchivaris-Generaal, legt de Minister de technische normen vast die de openbare dienst dient te respecteren bij de inrichting van de ruimten ter bewaring van de archieven.

Met het oog op een efficiënt beheer en een zorgvuldige bewaring van de archieven van de publieke sector, is een versterking van de samenwerking tussen het Rijksarchief en de verschillende Federale administraties wenselijk. Het is vanuit die optiek dat Rijksarchief haar bekendheid wou evalueren bij de instellingen en diensten waarover zij het toezicht uitoefent. Zo ook, wenste het Rijksarchief te weten in welke mate de publieke diensten en instellingen op de hoogte zijn van de manier waarop zij kan helpen met een betere organisatie van het beheer en de bewaring van documenten. Verder was het ook de bedoeling om te peilen naar de verwachtingen die de federale instellingen en diensten hebben ten aanzien van het Rijksarchief.

2. Methodologie – steekproeftrekking

Eerst werd een Nederlandstalige en een Franstalige versie van de enquête, met begeleidende brief van de Archivaris-Generaal verstuurd naar alle voorzitters en Directeurs-Generaal van de Federale Overheidsdiensten (FOD) en de Programmatorische Overheidsdiensten (POD), alsook naar de Administrateurs-Generaal van de Federale parastatalen, met de vraag om voor hun instelling een contactpersoon aan te duiden, die de enquête zou kunnen invullen. Vervolgens verzond het publieksobservatorium een papieren vragenlijst naar elk van de aangeduide contactpersonen.

Het was de bedoeling om de volgende aspecten te evalueren :

- Identificatie van de respondent / contactpersoon ;
- De bekendheid van het Rijksarchief ;
- Het contact met het Rijksarchief
- Het contact met andere informatiebronnen dan het Rijksarchief
- De verwachtingen tav het Rijksarchief;
- Eventuele verbeteringen van het online aanbod
- Opmerkingen / suggesties

Een voorbeeld van de vragenlijst vindt U in bijlage

De enquête werd afgenomen tussen 1 juli en 10 november 2010.

3. Resultaten

3.1. Aantal respondenten

Van de 143 verstuurde vragenlijsten, heeft het Publieksobservatorium er 57 ingevuld, teruggekregen. Gezien het feit dat een heel aantal centrale FOD's geantwoord heeft voor alle diensten die onder haar bevoegdheid vallen, komt het aantal deelnemende instellingen in de praktijk neer op 99, wat ons een totaal responspercentage geeft van ongeveer 70%.

Tabel 1 (zie onder) geeft een overzicht van de deelnemende instellingen.

Tableau 1 : les institutions qui ont répondu

FOD Kanselarij van de Eerste Minister
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding
Koninklijke Muntchouwborg
Nationaal Orkest van België
FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
FOD Budget en Beheerscontrole
FOD Financiën Administratie van de ondernemings- en inkomensfiscaliteit
FOD financiën Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen
FOD Financiën Administratie van de bijzondere belastinginspectie
FOD Financiën Administratie van de Thesaurie
FOD Mobiliteit en Vervoer
FOD Personeel en Organisatie Het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid
FOD Personeel en Organisatie Selectiebureau van de overheid
FOD Binnenlandse Zaken Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen
FOD Binnenlandse Zaken Raad voor Vreemdelingenbetwistingen
Federale Politie
Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij
Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium
Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis
Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
Koninklijk Observatorium van België
FOD Justitie Directoraat-Generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden
FOD Justitie Directoraat-Generaal van de justitiehuisen
FOD Buitenlandse zaken Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
FOD Sociale Zekerheid
FOD Sociale Zekerheid Directie-Generaal Sociale Inspectie
FOD Sociale Zekerheid Directie-Generaal Oorlogsslachtoffers
POD Duurzame Ontwikkeling
FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
FOD Informatie- en Communicatietechnologie
Federaal Agentschap voor Nucleaire Contrôle
Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
Federaal Voedselagentschap

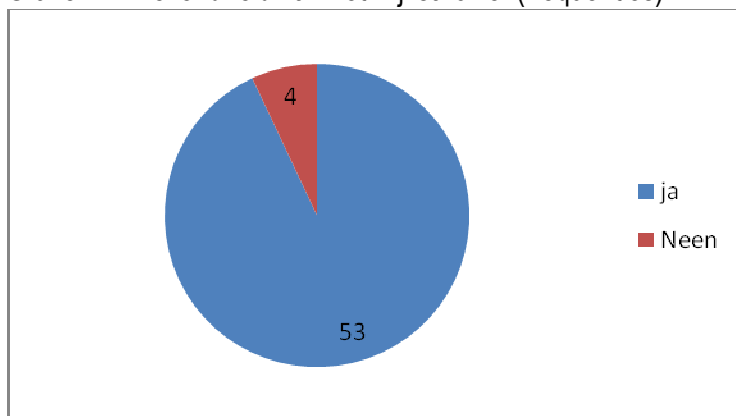
Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
Federaal Planbureau
Belgisch Interventie en Restitutie Bureau
Hulpkas voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
Hulpkas voor werkloosheidsuitkeringen
Fonds voor Arbeidsongevallen
Fonds voor Beroepsziekten
Belgisch Instituut voor Normalisatie
Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen
Nationaal instituut voor Criminalistiek en Criminologie
Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid
Instituut voor Veteranen Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en oorlogsslachtoffers
Centrale dienst voor sociale en culturele actie ten behoeve van de leden van de militaire gemeenschap
Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
Nationale Delcrederedienst
Rijksdienst voor arbeidsvoorziening
Ministerie van Defensie
Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
Koninklijk Meteorologisch Instituut van België
Participatiefonds

3.2. Bekendheid van het Rijksarchief

3.2.1. Kennis over het Rijksarchief

Het merendeel van de instellingen kent het Rijksarchief : 53 instellingen op 57 (93%).

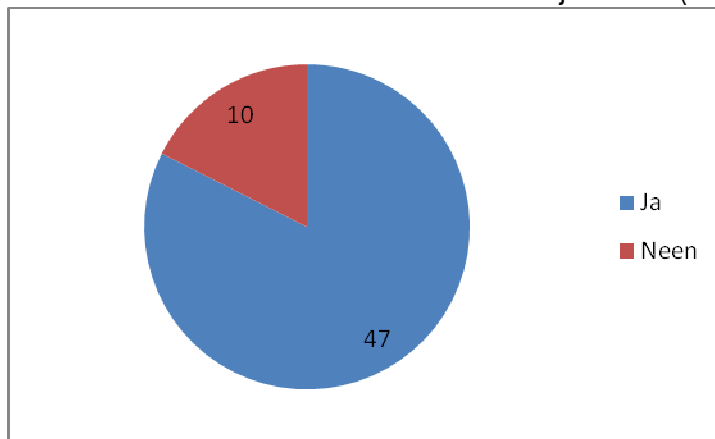
Grafiek 1 : Bekendheid van het Rijksarchief (frequenties)

3.2.2. Kennis over de opdracht van het Rijksarchief om toezicht uit te oefenen op archieven

47 instellingen kennen de opdracht van het Rijksarchief als toezichter van de archieven (82%).

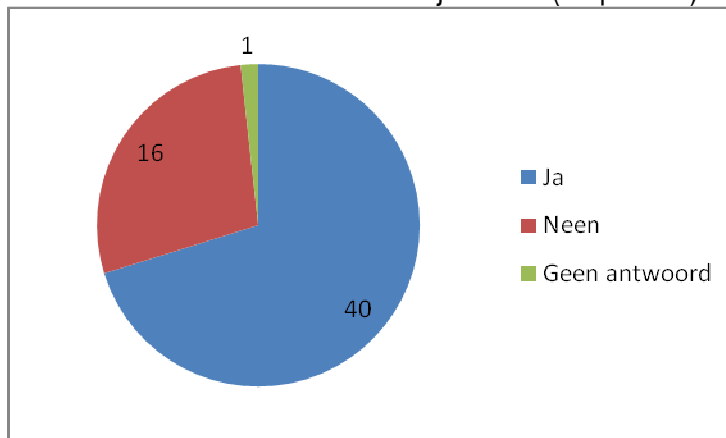
Grafiek 2 : kennis van toezichtfunctie van het Rijksarchief (frequenties)

3.2.3. Kennis van de wet van 24 juni 1955

40 instellingen kennen de wet (70%).

Grafiek 3 : kennis van de wet van 24 juni 1955 (frequenties)

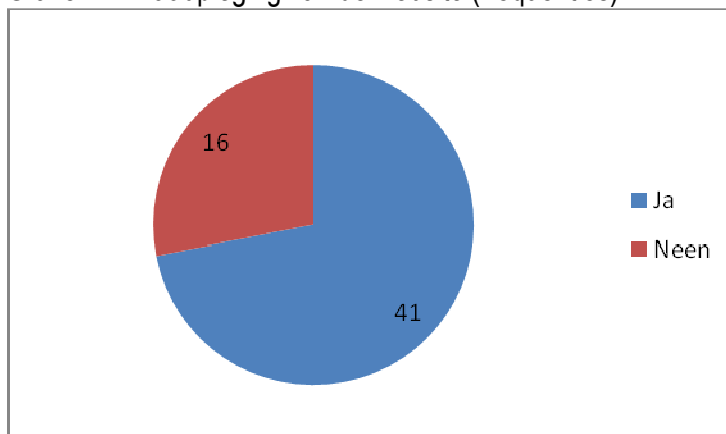

3.3. Contacten met het Rijksarchief

3.3.1. Raadpleging van de website

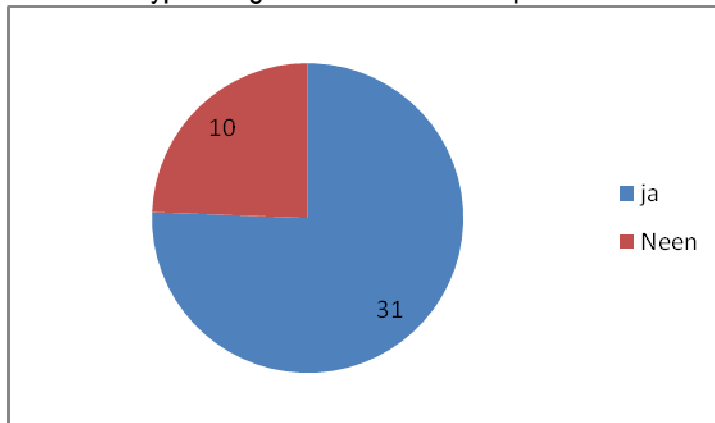
41 instellingen hebben de website van het Rijksarchief al geraadpleegd (72%)

Grafiek 4 : Raadpleging van de website (frequenties)

Het merendeel van deze instellingen was op zoek naar specifieke informatie (78%).

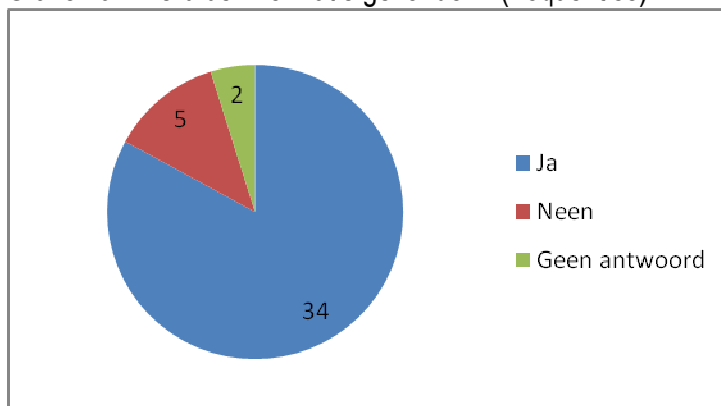
Grafiek 5 : Type van gezochte informatie : specifieke informatie (frequenties)

De instellingen die niet op zoek waren naar specifieke informatie, geven meestal aan de website bezocht te hebben voor een algemene vraag.

34 instellingen van de 41 vonden de informatie waarnaar ze op zoek waren (83%).

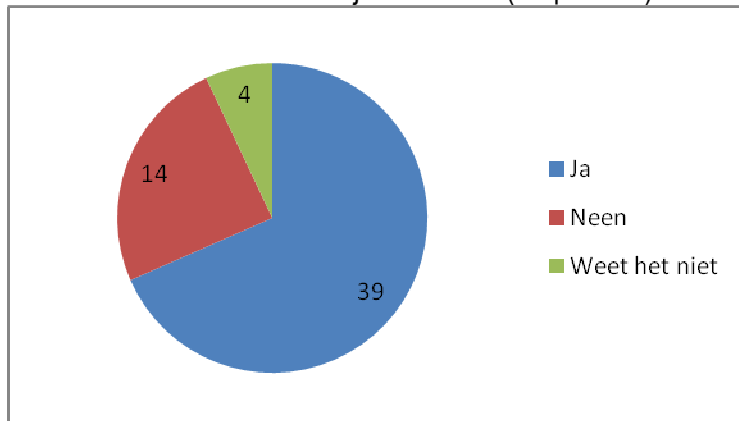
Grafiek 6 : Werd de informatie gevonden? (frequenties)

3.3.2. Bezoek van een Rijksarchivaris tijdens de afgelopen 3 jaren

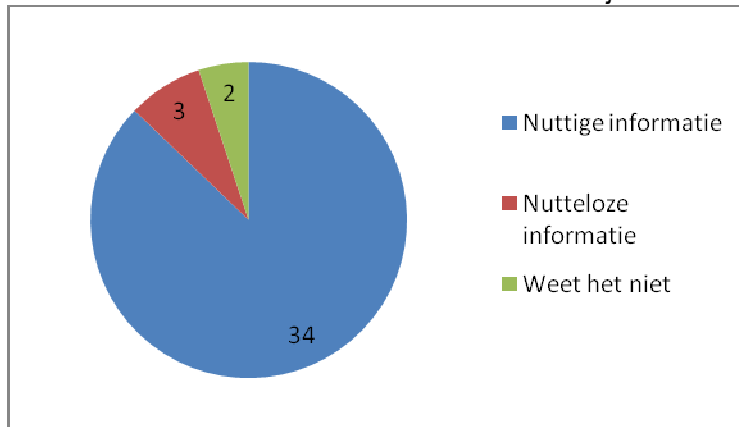
39 instellingen werden in de afgelopen 3 jaren door een Rijksarchivaris bezocht (68%).

Grafiek 7 : Bezoek van een Rijksarchivaris (frequenties)

34 instellingen die reeds door een Rijksarchivaris bezocht werden, vonden dat de verkregen informatie nuttig was (87%).

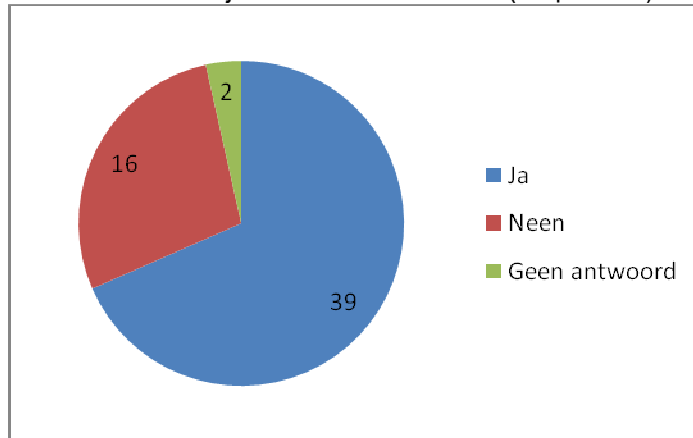
Grafiek 8 : Tevredenheid over het bezoek van de Rijksarchivaris (frequenties)

3.3.3. Schriftelijk of telefonisch contact met het Rijksarchief

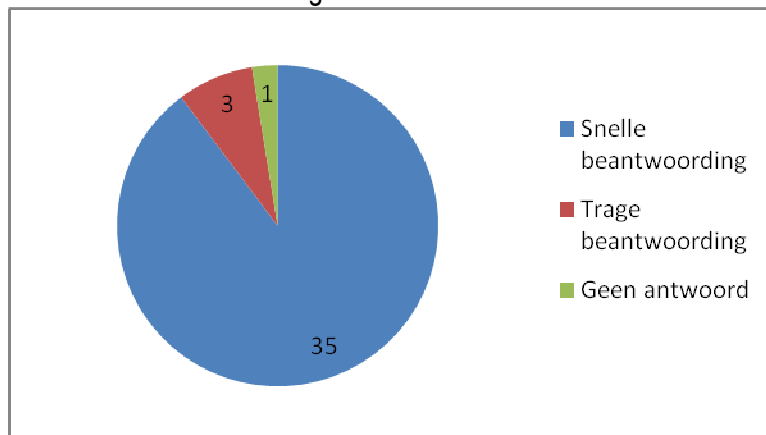
39 instellingen werden schriftelijk of telefonisch gecontacteerd door de Rijksarchieven (68%).

Grafiek 9 : Schriftelijk of telefonisch contact (frequenties)

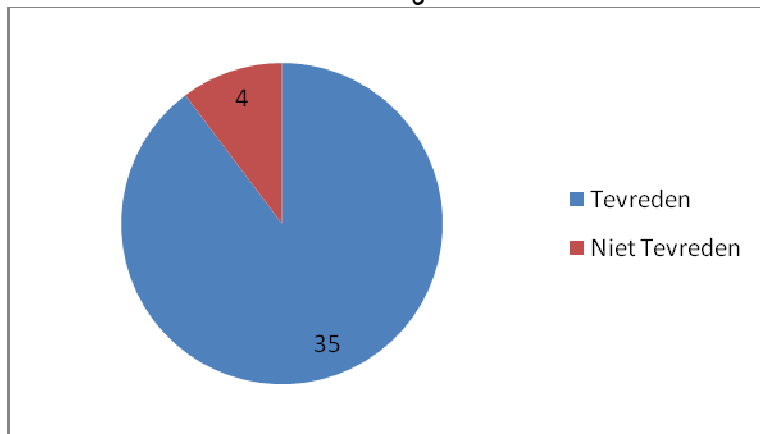

35 instellingen die op deze manier gecontacteerd werden door het Rijksarchief, geven aan dat ze snel een antwoord kregen op hun vraag. 35 onder hen waren bovendien ook tevreden van het antwoord (90%).

Grafiek 10 : Snelheid van geschreven en telefonische beantwoording (frequenties)

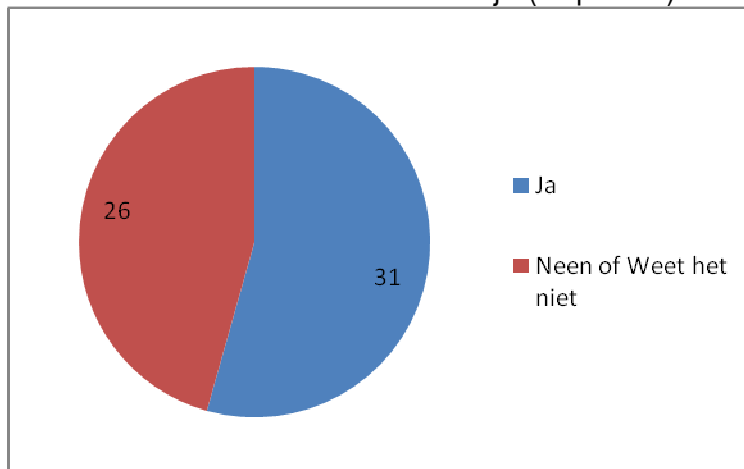
Grafiek 11 : Tevredenheid over de geschreven en telefonische antwoorden (frequenties)

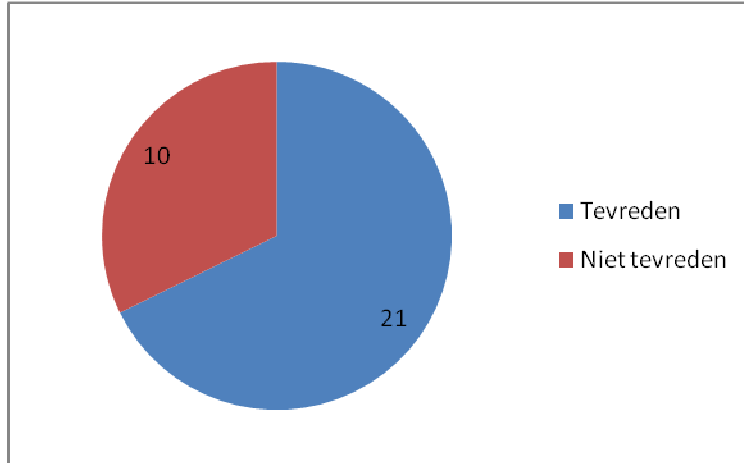
3.3.4. Het bestaan van, en de tevredenheid over, de selectielijst

31 instellingen geven aan over een selectielijst te beschikken. 21 van deze instellingen zijn er tevreden over (68%).

Grafiek 12 : het bestaan van een selectielijst (frequenties)

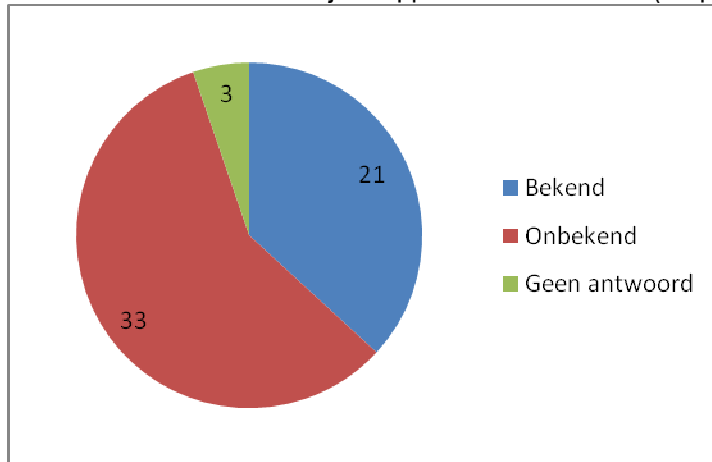
Grafiek 13 : Tevredenheid over de selectielijst (frequenties)

3.3.5. Kennis van het jaarrapport van het 'archieftoezicht' van het Rijksarchief

33 instellingen kennen het jaarrapport niet (58%).

Grafiek 14 : Kennis van het jaarrapport 'archieftoezicht' (frequenties)

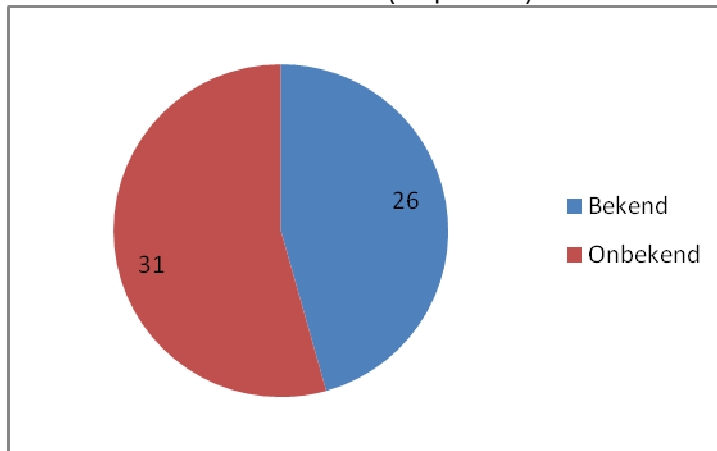

3.4. Contact met andere informatiebronnen

3.4.1. Kennis van het Federaal ArchivarissenForum

26 instellingen kennen het Federaal ArchivarissenForum (46%).

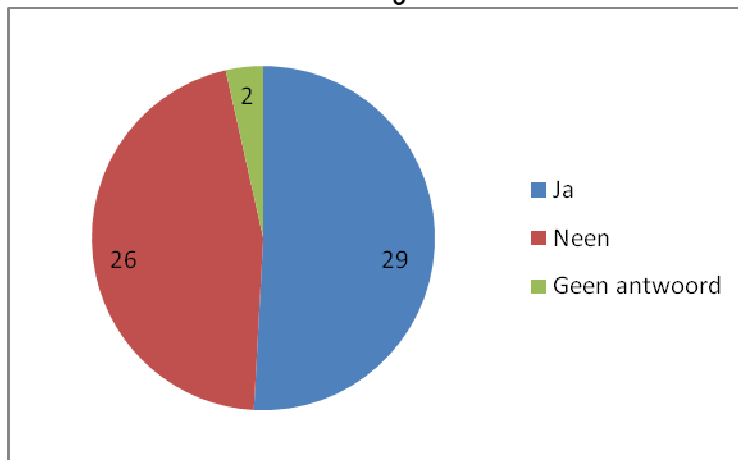
Grafiek 15 : Kennis van het FAF (frequenties)

3.4.2. Informatieverstrekking via andere actoren dan het Rijksarchief

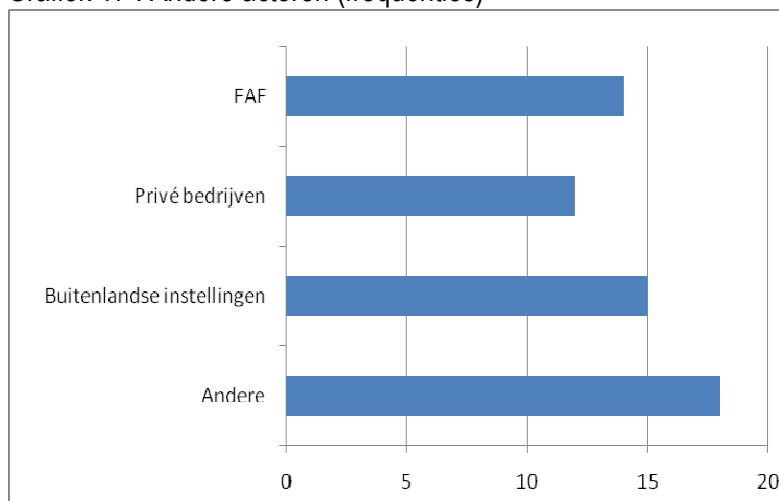
29 instellingen zoeken informatie via andere actoren dan het Rijksarchief (51%).

Grafiek 16 : Informatieverstrekking via andere actoren dan het Rijksarchief (frequenties)

Grafiek 17 geeft een overzicht van de andere actoren die gecontacteerd worden

Grafiek 17 : Andere actoren (frequenties)

3.5. Verwachtingen tav het Rijksarchief

47 instellingen wensen advies over de organisatie van het archiefbeheer (82%).

45 instellingen wensen advies en richtlijnen over het ordenen van documenten (79%).

44 instellingen wensen advies over de materiële bewaring van documenten (77%).

46 instellingen wensen richtlijnen over de selectie van documenten (81%).

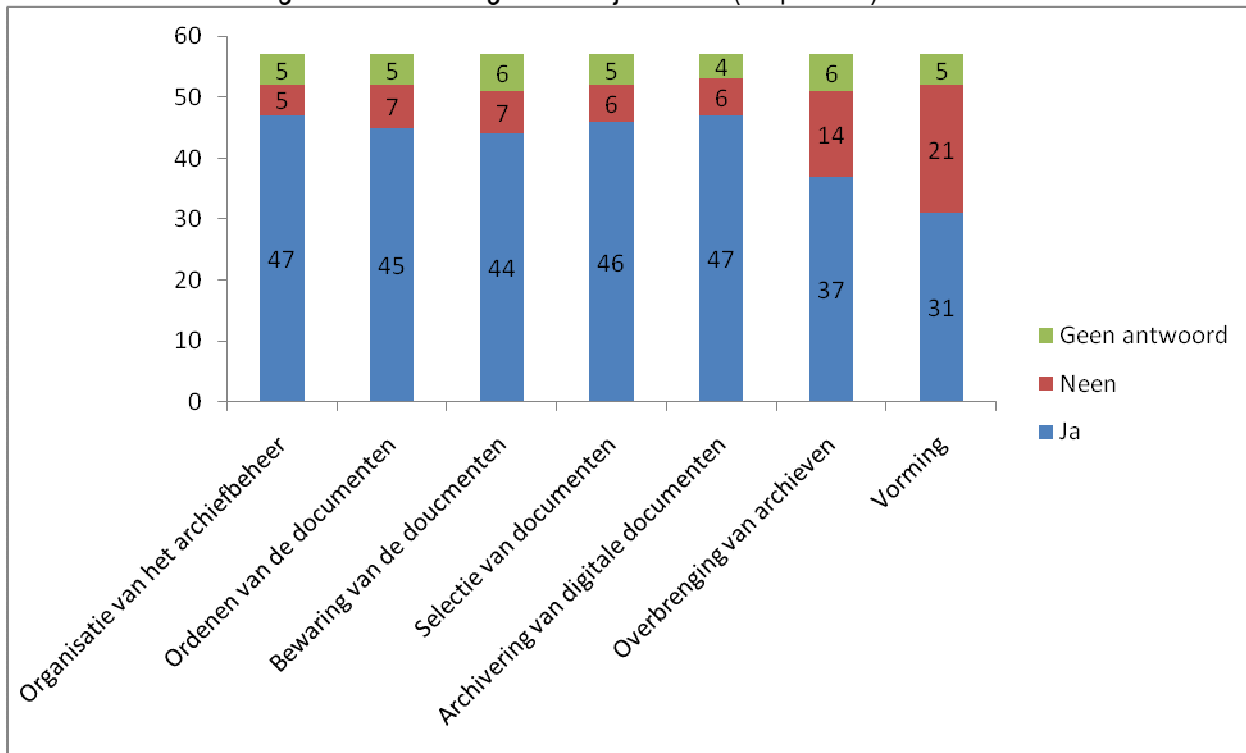
47 wensen advies en richtlijnen over de archivering van digitale documenten (82%).

37 instellingen wensen advies en richtlijnen over de overbrenging van archieven naar het Rijksarchief (65%).

Tenslotte, wensen 31 instellingen opleidingen te kunnen volgen met betrekking tot archivering (54%).

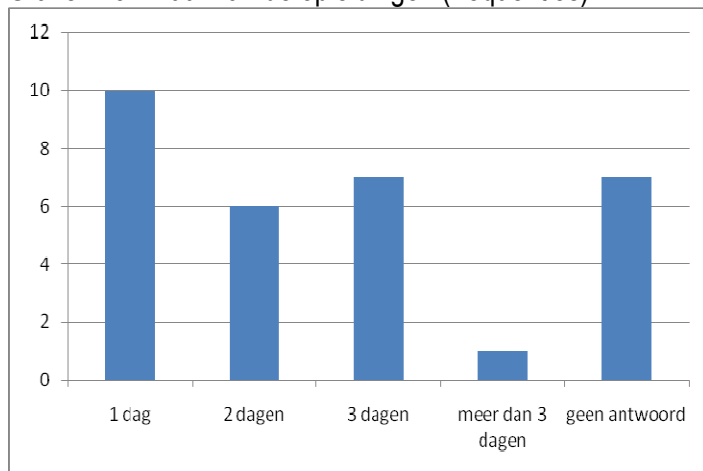
Grafiek 18 geeft een overzicht van deze resultaten.

Grafiek 18 : Verwachtingen met betrekking tot het Rijksarchief (frequenties).

Voor wat de verwachtingen over de opleidingen betreft, geeft het merendeel van de instellingen aan dat deze best niet langer dan 3 dagen duren. Met 10 antwoorden is een opleiding voor 1 dag de meest gekozen optie.

Grafiek 19 : Duur van de opleidingen (frequenties)

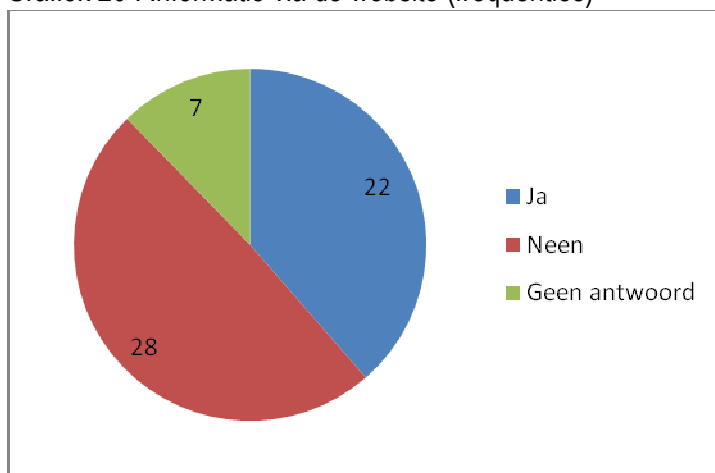

3.6. Verbetering van het online aanbod

3.6.1. De vraag om meer informatie gewijd aan advies over archiefbeheer ter beschikking te stellen via de webpagina's van het Rijksarchief

22 instellingen wensen meer informatie (39%).

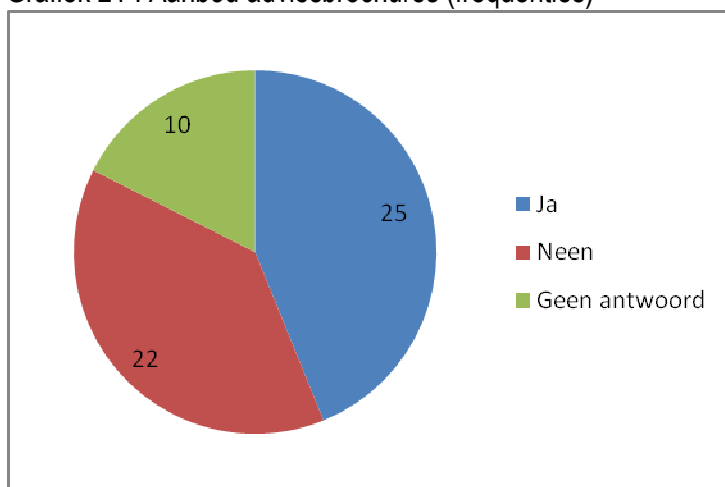
Grafiek 20 : Informatie via de website (frequenties)

3.6.2. De vraag naar een uitbreiding van het aanbod van adviesbrochures via de website

25 instellingen wensen een uitbreiding van het aanbod van adviesbrochures (44%).

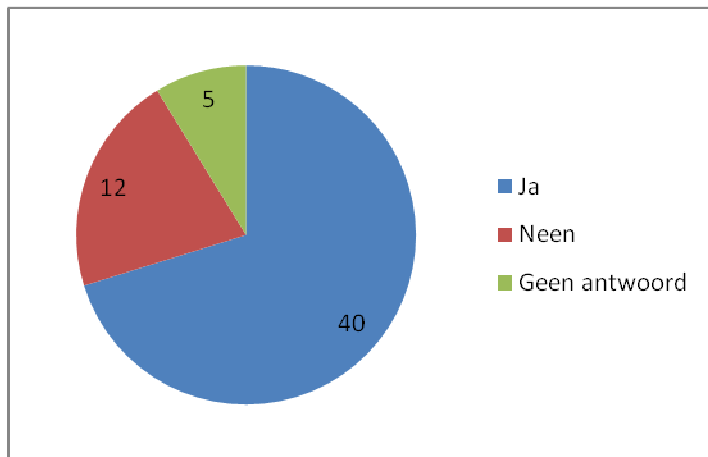
Grafiek 21 : Aanbod adviesbrochures (frequenties)

3.6.3. De wens om een nieuwsbrief te ontvangen

40 instellingen wensen de elektronische nieuwsbrief van het Rijksarchief, gewijd aan 'archieftoezicht' en aan advies over archieven, te ontvangen. (70%).

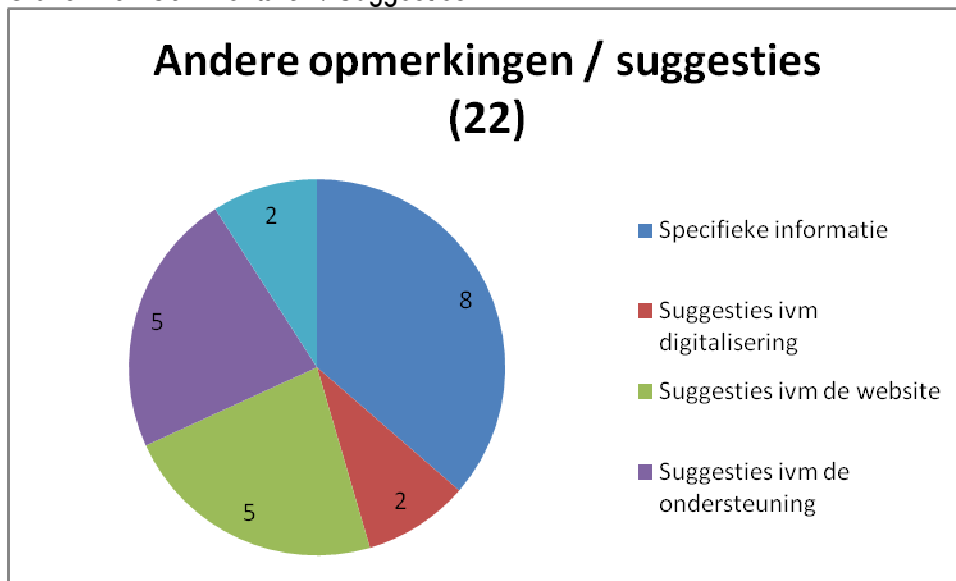
Grafiek 22 : Wenst de elektronische nieuwsbrief 'archieftoezicht' te ontvangen (frequenties)

3.7. Andere opmerkingen vanwege de instellingen

16 instellingen formuleerden 1 of meerdere commentaren / suggesties

Grafiek 23 : Commentaren / Suggesties

4. Samenvatting

Het Rijksarchief is welbekend onder de bevraagde instellingen (53 van de 57 bevraagde instellingen kent het Rijksarchief). Hetzelfde kan gezegd worden van de taakstelling van het Rijksarchief als toezichthouder van de archieven. Ook de wet van 24 juni 1955 is goed gekend onder de respondenten. Daartegenover staat dat 33 instellingen het jaarverslag over het archieftoezicht niet blijken te kennen.

Het FAF is bekend bij 26 instellingen.

Het merendeel van de bevraagde instellingen heeft bovendien ook al één of meerdere contacten gehad met het Rijksarchief. Voor 41 instellingen verliepen deze contacten via het internet, voor 39 via een Rijksarchivaris en voor 39 via de telefoon of per brief.

Over het algemeen wordt de aangeboden dienstverlening als zeer positief ervaren: 34 instellingen vonden de gewenste informatie via de website, 34 instellingen gaven te kennen dat ze goed verdergeholpen werden door een Rijksarchivaris en 35 instellingen zijn tevreden over de geboden dienstverlening per brief of via de telefoon. 35 instellingen beoordeelden de telefonische en schriftelijke dienstverlening bovendien als "snel".

Wat betreft het online aanbod van het Rijksarchief, gaven 22 instellingen aan dat ze graag meer advies en informatie over archiefbeheer willen vinden via de website; 25 instellingen wensen ook een uitbreiding van het bestaande aanbod van adviesbrochures.

Tot slot, wensen 40 instellingen een elektronische nieuwsbrief over archieftoezicht en met advies over archiefbeheer, te ontvangen.

Het merendeel van de bevraagde instellingen, wenst advies over :

- De organisatie van het archiefbeheer ;
- De archivering van elektronische documenten ;
- De selectie van documenten ;
- De ordening van documenten ;
- De bewaring van documenten ;
- De overdracht van documenten aan het Rijksarchief.

Iets meer dan de helft van de instellingen wenst eveneens opleidingen te kunnen volgen.

31 instellingen geven aan dat ze een archiefselectielijst hebben en 21 zijn er tevreden over.

Tot slot, lieten 29 instellingen weten dat ze behalve het Rijksarchief ook andere actoren consulteren.

Bijlage :

De Nederlandstalige vragenlijst

Enquête bij de federale overheidsdiensten, partners van het Rijksarchief (2010)

Inleiding en toelichting bij de enquête

Is het Rijksarchief voldoende bekend bij de instellingen waarop zij toezicht uitoefent? Weten deze instellingen hoe en op welke manier het Rijksarchief hen kan helpen bij het beheren en bewaren van hun documenten? Wat verwachten zij van het Rijksarchief? Op welke manier kan het Rijksarchief haar dienstverlening verbeteren opdat deze beter zou beantwoorden aan de verwachtingen?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, organiseren wij deze enquête bij alle federale diensten. De directeur-generaal van uw instelling heeft u aangeduid als contactpersoon om deze vragenlijst in te vullen. Dit zal slechts een tiental minuten van uw tijd in beslag nemen. De enquête wordt afgesloten op 15 oktober 2010. Uw antwoorden zullen bijdragen tot de verbetering van onze gezamenlijke actie voor een efficiënt beheer en een goede bewaring van de archieven van de publieke sector. Het spreekt voor zich dat uw antwoorden in anonimiteit tegenover derden en met de grootste vertrouwelijkheid zullen behandeld worden. Wij danken u bij voorbaat voor uw medewerking!

Identificatie van de contactpersoon

Naam, voornaam	
Graad	
Functie	
Instelling	
Algemene directie en dienst	
E-mail	
Adres	
Telefoon	

Deel 1 : Wat weet u over het Rijksarchief ?

1. Kent u het Rijksarchief ?	JA	NEEN
2. Kent u haar opdracht betreffende het toezicht op overheidsarchieven?	JA	NEEN
3. Kent u de Archiefwet van 24 juni 1955, aangepast door de wet van 6 mei 2009 ?	JA	NEEN

Deel 2 : Zijn uw contacten met het Rijksarchief bevredigend ?

4. Hebt u de website van het Rijksarchief al geconsulteerd ?	JA	NEEN	
4a. Zo ja, zocht u dan specifieke informatie ?	JA	NEEN	
4b. Heeft u gevonden wat u zocht ?	JA	NEEN	
4c. Zo nee, waar was u dan naar op zoek ?			
5. Werd uw instelling de afgelopen drie jaar bezocht door een rijksarchivaris ?	JA	NEEN	Ik weet het niet
5a. Zo ja, heeft de rijksarchivaris informatie, advies of richtlijnen gegeven die u of uw collega's nuttig achtte(n) ?	JA	NEEN	Ik weet het niet
5b. Zo nee, wat zou u van hem (of haar) verwachten ?			
6. Heeft u reeds schriftelijk of telefonisch contact opgenomen met het Rijksarchief om advies of inlichtingen te bekomen ?	JA	NEEN	
6a. Zo ja, kreeg u snel antwoord ?	JA	NEEN	
6b. Beantwoordde het antwoord aan uw verwachtingen ?	JA	NEEN	
6c. Zo neen, waarin heeft het Rijksarchief u teleurgesteld ?			
7. Als er een archiefselectielijst voor uw instelling bestaat, zijn u en uw collega's hierover tevreden?	JA	NEEN	
7a. Zoniet, op welke punten kan de selectielijst verbeterd worden ?			
8. Kent u het jaarverslag over het archivistisch toezicht, gepubliceerd door het Rijksarchief ?	JA	NEEN	

Deel 3 : Heeft u andere informatiebronnen naast het Rijksarchief ?

9. Kent u het Federaal ArchivarissenForum (FAF) ?	JA	NEEN
10. Gaat u opzoek naar inlichtingen bij andere contactpersonen (buiten het Rijksarchief) ?	JA	NEEN
10a. Zo ja, bij wie ?		
▪ Het FAF	JA	NEEN
▪ Particuliere bedrijven, gespecialiseerd in archivering	JA	NEEN
▪ Buitenlandse instellingen	JA	NEEN
▪ Andere	JA	NEEN
10b. Zo ja, kunt u de naam en het email adres van uw contactpersonen geven ?		

Deel 4 : Wat verwacht u van het Rijksarchief ?

11. Advies over de organisatie van het archiefbeheer	JA	NEEN		
12. Advies en richtlijnen over het ordenen van documenten	JA	NEEN		
13. Advies en richtlijnen over de materiële bewaring van documenten	JA	NEEN		
14. Richtlijnen over de selectie van documenten	JA	NEEN		
15. Advies en richtlijnen over het archiveren van digitale documenten	JA	NEE		
16. Advies en richtlijnen over de overbrenging van archieven naar het Rijksarchief	JA	NEEN		
17. Opleiding voor de ambtenaren van uw instelling	JA	NEEN		
17a. Zo ja, over welke thema's precies ?				
17b. Zo ja, hoe lang zou deze opleiding moeten duren (per module) ?	1 dag	2 dagen	3 dagen	Meer

Deel 5 : Hoe onze informatie op de website verbeteren?

18. Wenst u meer informatie op onze webpagina's gewijd aan advies over archiefbeheer ?	JA	NEE
18a. Zo ja, over welke thema's precies ?		
19. Wenst u dat wij het aanbod aan adviesbrochures op onze website uitbreiden ?	JA	NEE
19a. Zo ja, over welke thema's ?		
20. Wenst u tweemaal per jaar een nieuwsbrief gewijd aan toezicht en advies te ontvangen?	JA	NEE

Hartelijk dank voor de tijd die u besteed heeft aan het invullen van onze enquête.

Andere opmerkingen / suggesties